

1) More Aguna Cases

שדה יצחק חלק א סימן נח

סימן נח

שלום וברכה לכבוד ידיני ה"ה הרב ה"ג חר"ף
ובקי בכל חדרי חורב מביב מנהמה שפרס
לבי עדיו לנאון ולחפארכ זרע קודש מהלנהו כשיח
סוכרי"ר **שלמה יורא דנגער** נ"י האדק"ק
רימש סאמבוט וסגיל במדינת סגרי.

מכתבו סיקר בלירוף שאלת חכם חלי קביבה צא
אל"י והאמת אנ"ד אשר רליתי לבי ע' חלכביב
זזה כי נכס סודא וכריס * ונגטוה בכריוחא דכ"י
חיחחא חכן לאשר בענחיס ספלי"ר בי בגי"ס ושל"כיס
לסערף זזה סגני להשיב זזה כיד ד' הטובה עני.
ואתהיק בשאלה.

אשה אחת ושמה רחל ווייס מעיר נעסער צדחה
זה חמשה כנים לדור צעירט עם צחה בילדה
והחזיקה לה עלמה בעיני סבריות ברזקה אי"א ואתרה
שנשאלה לחיש אי שמו אדאלף ווייס זה יוהר השטה
שנים וכמו שנה ומהלה אחר הסגולין הלך בעל
ממנה ועזב אותה ואלה בהם ובמעט שהלך עם זונה
אי ועם אחיו יאזעף ווייס לאמעריקא וגם נודע
כאן שגאחיס כניל יש להם עוד אח קטן מהם ובמו
קאבי וסוף במדינת אבכנו ונח ידעס מקיס יו"בבי.
ולאשה כניל יש עיד בי אחיות גיחוח אחת לחיש
שלעזינגר מנראץ וכבי להי גרוסענה ווייסן ופה
סיו מרגנים עליה שבזנת כולידה אח צחה ונח
סיה לה בעל עד שכונרר הדבר אחר זמן שכעריכה
לכפרכאות ע"ד הנירושין מבעלס ובערכאות החירוב
לכנשא אז פסק סקיל ונדע כי אי"א היא ו"ח"י
שמעה כי בעלס סוף בעיר פשיקאני צאמעריקא
ודר בש עם הזונה, ומאחר שלא סיה ציניסס

מעולם ריב וקטפה כי גם ביום שכלך ממנה ועזב
אוחס לא כ"י שום טענה ודברים ציניסס ורק
כזונה רסיחה אוהו לעזוב אשחו לכן כחנה ט
שישוב חנה וסוף חכמה מה טענה לה ויחיו יחדיו
בשלוה במקרה, והביב לה סהוא לא יכוב עיד
לאירועא, אולם אם סוף חרלה ויש לה לכל הפחית
הלך וסוביס חבוא שם עם צחה ומחוך סכנ
סכירו בני משפחה סאין סאמת כדבריו רק רולס
סכסף, וכחנה חליו סכ"י לא חוכל לעזוב חמה
ומשפחה ומאחר סהוא ח"י רולה לבוא סנס יפנח
לה גם ספירין, וגם ניסה שלעזינגר מנרהץ כח
גי"כ לחיו של כבעג יאזעף שיטהדל ס"היו וסלח
ני"ס לאשחו וסביב מעיר פשיקאני צוה"ל איך סאבע
דורך הויס ניכס נעסטיג אי ראצינגר אי נעדין
אונד נעבע מייכע גישיממונג אי אכלעס אונד דאמיס
וויל איך דיא זאבע נארדענט וויסען אינד סאבע
טר נאך דיא איינלינגע ביטעט אכלוסליסעטן חיר
נאנץ בעשטיממע אייכע פארטאגרסיט מיינעס קינדעס
זו זענדען אונד עם זיך ניכס איינפאללין אי לאסעטן
דען נאמען מיינעס קינדעס זו ענדערין ז"ה איך
חיר אללע אי נעזאמען שטעכנדע פאטערליכע נעוואלט
פארענטסאלעט, איך ביטעט דיך אי צעאיינגען דא
זאכסע נעשעהן קאן דאס איך דען בריעף סיער
ניכס אנטרעפסטן ווערדע, דא איך צינגען קורלען
מעיקאנע פערלאסעט, אדאלף ווייס, ואח"כ כהבחי
ח"י כעלמי לבעלס שילך שם אלל סרב וישלח לה
ני"ס כדיח ח"י"ס שסעינס רשוח מערכאות, והביב
לי כבעל מעיר לאבערגינגען סכנר סלך מעיר פיקאנע
וכ"ל לא ילך אלל סרב סיד גי"ס כי כנר סוף

מנורשח עפ"י חוקי המדינה הוגד ערוכב זיא סרוי ווייס נע"ב נעסער דאסאן זי פערשטענדיגן דאס איך איסר מיינערזייטש גאנץ אין גאר ניכט אין וועג נעשטעלס ווירד זיך נאכמאלס לוי פערטירראפען מיינע אין דיווסע זריפע נעגעצינע אייטוילונג נעגינע לור נעגינע וחסה שמו אדאלף ווייס, וכחב וכחחומה של ב' המכחבים סגיל דומה ממש זליז וניכר לכל שיד אחת כחבס איחס, וכבעל ואחיו סהה אחד פעכניקער ואי זוכנאליס ודומים ממש כעבוין בין העכוים וסכרי שמאחר שכי סבעל דמותרת היא לינשא לכל גבר די הילצין היז נכשר ואכחו מותרת לשוק, ומאז לא שמעני ממנו ומאחיו זולה ניסה של העונה שלעזינגר כי לאחי סבעל בשנה כעברה לפסיקאנט כי האשה בעלזא לא כחבס לו בשום פעם כי סיה לה עליו חרומה כי הוא יזע כי בעלס צורה ולא הגיד לה מזה, וסגיב לו שאחיו אדאלף כבר עזב מקומו מעיר פסיקאנט ואי כעח לכחוב להודיע מתעמרו ומסביו ושוב חלף שנה חמימה ולא שמענו מאומה, ועסה זה יוחר מני חדשים קיבל שלעזינגר אגרה מעיר ניקאני מאחי סבעל יאזעף שהודיע שאחיו קרבו הסון כמסכיב בעיר וויזענבריינגן ומה, וזיל מכחבו נעסרעטער סיר שלעזינגער איינער פרוערדינגן ספליכט נאכקאממענד נעבע איכענען נאכריכט דאס מייך ברודער אדאלף וועסרענד איינער רייזע נאך דעם וועסען דעם נאכדעם נעלפנטעליך דער גראסען באכן קאטאס טראפע בייא לייבערדינגען פערזונגליקס אינד לידער מיט דעם סאדע אנשגאנגן איזט דער נענטערטינגע וואכנארע זיינער פרוי איזט ביר ניכט בעקאנט כיכפע זיא דארבינער איסר היסאן מיטטילונג לו מאכין, אויך כעררן גרינפעלד לו פערשטענדינגען אין קאבי שרייבע איך עינעסאללס גריסט זיא איכר, יאזעף ווייס, וסיר שלעזינגר גלח מיד סמכחב ליד ניסחי העונס ואחרי סכחס ואכלס עליו כי קיס לה כנוס סבעלס שניך לן תייס כאהה כנגדי אלמניסה וביקשה מאחי לההירה לינשא ואמרתו סמכחוב לאחי סבעל קאבי טיגלח לה סמכחב סקיבל נס הוא ייאהיו יאזעף ואחרס שזס יוחר מששס שנים גלא שמעס ממנו ויא ידעס מקוס מושבו ושאחתי אוחס עוד אס מכירס חס כחב כי זס כחיי ניסס יאזעף ווייס ואחרס היא ונס אחס כי מכירין סינב אח כחיי ואחריו שחביא עוד

מכחב ממנו ונהגס לי כמכחב סכהב סרי יאזעף לניסה סרי שלעזינגער עוד בשנה העברה כי היא לא קיבלס ממנו שום מכחב כגיל, יסנס ראיט הני וכמס אנשים מנינים סהכחב דומס ממש כחחומה האוחיוה ממש ואין כאן שום ססל אלליט שודאי יד אחד כחבס אח סמכחבים, ועיד שאחתי אוחן אס יש לסס באומעריקא קרוב או שאר מכירין כיודעין מעוב משסחהו ואמרו שאין לסס שום קרוב או מכירין, וסנה האשה עוד רכס בשנים וכחחס על ימי נעיריס כמר כפסה ונפרס כדור כזס שרבו סכרוליס ויש לחוש דלח היפוק מיניס חורבס אס לא יחירוס וגס סהאשה סעלובס כחוקת כשרוח קיימח כי מאחר סכשינה לפני כמס שנים רשוח מכערכאות לינשא אמר לה רב אי פרעדינר ומשחיה סחבס שמש וסוא יסדר לה קידושין שניה אף בלא סיחר וכיא אמרס אס לא חוכל לינשא עפ"י דחוכיק לא חנשא ולא שמעס לקול סמחיה ומדיח, לכן מוסל עלי חובס מאחר שדרס בעירי ואיו ידי משגח להוליא כנוס משפע סעלובס סזחס עיכ וכי עכיל סשואל.

חשובה סנה כירושלמי סוף יבמות ומובא גיכ כריף ובראיש סוף יבמות מלאו כחוב כשכר איס סלוני מה או נכרנ סלוני סס אי משיאין אח אשנו עיז וססרו ספוסקים דפסטיק מניסין דף (ע"ה) משיאין אח אשנו אף בעדים כחב כמו שמשיאין בעד מסי עד ועפ"י עבד ועסס סדבר משוס דבעדות אשס סקילו אף דבערוס ילפי דבר דבר ממזון דלריך כי עדים דוקא מימ בעדות אשס מסיס מדעליג או חזקס אשס דייקא ומנסבס סקילו ובהשובס לקי מאסרוב (עיין לסיל סיי כיו) כחבתי דסיכא דאיכא אומדנט וסוכחות שמת אף שאין משיאין עיז מימ איחרע חזקס אכח איס וסירשטו כזס דכרי הנתי ביבמות דף (פ"ה) עי"ש ומשיה כיון דליס אלא איסורא בעלמא שוב אי"ל לדיני עדות רק ככ"ז כיודעין ככירור סהכבר אחס שוב מחירין ענוס לעלמא ומשיה אף בעדות מסי כחב אף דהוי גזיה"כ דלא מסני שנאמר מסיסס ולא מסי כחבן אכל הדבר אחס הוא כמו סכחוב כעטר ושוב סני ומחירין אשס לעלמא וזיב וכזס יש ליישב סינב דכרי הגמי

כוחו ואיך כבר מלאנו כל פחתי הסיחר לאשה
 סלזו, אמנם כבר כחבנו דזס דוקא באיח לחקור
 יותר בעיח, לכן ידידי זאח בעיח, כנס החוק
 וחסשפס במדיחתי עפיי נימוסי הקיריח שחם
 נפלע או נסרנ אדם על מסיח הכרזל שמחוייב
 כזאחן דירעקליחן לשלם במיטב להנפלע או דמי
 סכרנ ליורשיו וסנה יש ילדס להאשה הפגונס סלז
 מבטלס ואיכ יכילה האשה לפטוה להדירעקליחן
 מסכאחן שס כזאמעריקא ונס הקאנוול שלנו ישחדל
 בדבר עכור יחומה קפונס ואיכ עכ"ס יחברר סדבר
 ויניע לידס טאדעשענשיין מהדירעקליחן ומקוס קבורו
 ואז ככסינ כבר רבו סמהירין לסמוך על סערכאוח
 וכאחן דירעקליחן ניכ סוי סערכאוח, ואף
 כמעבר לים סוח מימ בזמניו חין שייך עכר לים
 כי סני דואר יניע לשה כפתוח מבי שבוטוח
 ממקומותינו ואס יחארך סדבר איזס חדשים אינו
 מזיק סכרי עדיין הזמן קאר מעח סכי סגד מתיחח
 ככאל וכבר קבלס בדיס מלבוהיט ורבוחיטו כנאונים
 שלא להחיר אשה עגונס שיש כס ספקוח רבוה
 בזמן קאר ככדי שיורף לזס שי רבינו אלפזר
 מורדון כמרדכי עפ"ז מיכמות שחם אכד זכרו סויל
 אומדנח דמוכה שחח עיי"ש, ולכן ער אשר יחקרו
 ככזאחן דירעקליחן ידי מסולקה מזס ואס יבא
 השוכס מהדירעקליחן לסוכס או לרעס וישנס מעכיח
 או אייכ עפ"ן לנרף לסריוחח דכחי איחחח, וכזס אלא
 זאמר שלוס וסס מעכיח ססליחס על איחור סחובחי כי
 לא רליחי להחערב כזס אמנס למען ככודו וככוד
 חורחו פניחי להסיבו וכני ידידו דושיח כזכנס.

שני עברים נפלעים אחד היה מאהטראוולי והשני לא ידעו
 מי הוא ומאין הוא כי בעת שהוכח כבר אשחקל מילוליה
 להיותו גוסס כי השינו הרובים לפלח רקחו עם האט
 איס געטראפין אקויל חין שליף אריץ" אכל זאח זוכרים
 היטב ובכירים אשר זה הנפלע הוא אותו בעלמו אשר
 כשני הפאטאגראפיעס שניד האשה הוא האמלעי ואס כי
 הרופאים אמרו אשר חין עוד שוס תקוה בישאר זה הנפלע
 כחיים אכל באשר ששני סערים ששמו או ככה"ח מוכשים
 לנפלעים נעמר ראש הרופאים להעתיקו לבית החולים שמחן
 לעיר לזאח לא ידעו סופו רק ה' חיס ג"כ הוסיפה אשר
 כיוס או כיומים אח"כ דרשה היטב מרופא הראשי אורות
 הנפלע הנוסס, באשר אל זס הרופא הראשי יובח כל
 קורות הנפלעים אשר שכנו כמשמרתו ואמר זס הרופא
 הראשי חבל על דאכדן כבר ילחה נפשו ויקברוהו על עדה
 קטל מחן לעירנו זמן הסובדח אינס יודעים רק שהיח
 כשנס סרע"ה כחודש חסון או כאלו ובמוש"ק הובח לבית
 החולים וכיוס ססליחי הובילו אותו אל בית החולים הראשי
 כ"ז הנידו כמ"ע לפני כד"ל דקי ראווע ושני סעדים (נס
 הפגונס כפלמס) השידו כי זס האמלעי כשני הפאטאגראפיעס
 מכירים כי הוא ללס דמות סכניס האיש הענך סטרקמן
 כ"ז סוח חוקף גביע שניד סעגונה ריזל הכל'.

הליכות אליהו אבן העזר סימן ט

ע"ד סעגונה ריזל כח מיכל מלאחו פלך סעדלין אשר
 זס יותר משגונס עניס סכעלס הענך סטרקמן סלך
 לפבורת סלכא כחדשים הראשונים היח סולח לה מכסבים
 נס סלח לה שני פאטאגראפיעס סלו סגללס פסס אחח
 עס עוד שני איח ופ"ח עס עוד ארבעה והוא סחמשי
 ומחודש חסון סרע"ס נסכח זכרו ולא סמעס מאחו דבר
 וכיוס ד' סנה זו פ"ג כחקבל גכ"ע מבר"ל דק' לאחו
 מאיס אחד ה' מרדכי כ"ר חייס סמואל איך סכשנס 1814
 למספרס כחודש מרסחון ע"ה היח ספוויזיע אלל ראווח
 כפולין והיח יחד ככאטיליאן 3 № עס איח סעניך
 סטרקמן מלומז וכיוס אחר ספוויזיע סאל לא"ח אס
 ראו סענדי סטרקמן אמרו איח איך סכאיש סטרקמן
 נפלע כרשבו ונשאו אותו לספיטאל כראווח.

אח"כ נכסה האשה לראווח לחקור הדבר וכידה גכ"ע
 מבר"ל דק' ראווח איך סר' אברהם הלוי לעווין
 וסכחולה ח' כח רל"ה כאלדערנ איך סכריות מערכי
 סמלחמה סבינוק סעיר ראווח ערכו כפס שני כחי חוליס
 לפי סעה לחכוס הנפלעים והביאו או לאחד מכהי החוליס

וכן משמע חלשון רש"י וי"ל עפ"ש הפוס' בכסובות כ"א ע"כ ד"ה וס"מ דייגין המכירין חמ"י העדים כו' ועוד אור"י דס"ד כו' משום דפעמים אינן מכירין ח"י העדים אלא ע"י שראו בלילה כו' ומשמע דאע"פ שמכירין בע"פ כיון דהס"פ הוא ע"י דימוי החסומים לאלו שראו בזמן אחר וכיון שאז היה ראיהם לילה לריבין להעיד מחדש ויפוי' בע"פ בע"פ היתה הישנה והבא ליכא לאוקמי כשראו בלילה מ"מ על מה שדוחין פכ"טו מעידין דהלא חתימה שמכירין אותה עכ"פ מקיימין יפוי' ש כ"י דלשיטה זו כיון שבזכרונם נקבע זורת חסימתו לא מיקרי דימוי רק ע"פ כונת לבם הם מקיימין ואף לפירוש ר"י הוא רק ס"ד דע"פ דימוי ראיהם לילס הם מקיימין אבל לפי דאשמעין במילתא דר"ה דייגין המכירין א"ל להעיד בפניהם אף על ראיהם בלילה ג"כ מעטם הנ"ל דלא הוה קיום משום דימוי החתימה רק מאובנתא וכונת כלב הם מעידין (ובחילוק בין ראיה קטנט לראיה לילס החילוק פשוט וה"ל לפנים) לזאת נראה דגם הכרת החתימה בע"פ ע"י פדים אחרים אף לר"ם הו' משיקר הקיום דלא על דימוי האותיות שמפלים בזכרונם הם מקיימים רק ע"פ הכרתם שיש להם הם מעידים לזאת לפני הכרת האדם ע"פ הפאטאגראפיים לא הוה כדשימוי רק בע"פ ממש. גם י"ל דאף ר"ם לא אחר אלא בחתימת יד דאפשר לזדף ולכסוב זורת האותיות דומות לח"י של פלוני משא"כ בהכרת הפאטאגראפיים אין שייך כאן חשש זיוף רק הכרה בע"פ ואין כאן רק משא שעות צמימות וכיון שהם אחרים שמכירים בודאי שזהו סבבים לזרת פלוני הם נאמנים וכבר פשינו סמוכין מדברי גדולי כראשונים ויש לזדף דבשני פדים ל"א בדרמי וגם הרבה פוסקים ס"ל דגם בשני עדים פסולים ל"א בדרמי והארכתי במק"א בהא דאיתא ר"פ האשה שלום והא מאה נשים כש"א דמין ואכ"מ.

וגם מתהרי"ק שורש קכ"א משמע דערכאות מהני אף בע"פ שכתב דערכאות נאמנים אף בלא פעמא דר"מ אחרין שאילו היה מגיע לו משט זלזול לא היה משקר כו' ואשילו להטיר אשא היה נאמן אלא משום דלאו ב"כ נינהו כשי"ב כו' יפוי' ומה שקשה מהא דגסין כ"ח אף להמרדכי דמהני אף בע"פ לק"מ דכל נאמנות דערכאות הוא רק אם הוא דינא דערכאות אבל אם אין הדבר נוגע לחוקי הערכי כו' כשאר אינש דעלמא ומש"ה הוה נקומנטריסין לא היה להם חוק שיהיה מספר הנהגים והחיים נרשמים על ידו ממילא לאחר דין הערכאות הוא ככל אינש דעלמא לפנין לבגיד מי הוא חמי מי הוא המס ולהכי נלדך להיות מל"מ.

ולפי'ו בג"ד שבזמננו טעל ראש הרופאים מוטל הדבר ועל פיו ימנעו ספרי החיים וספרי הממס וכל הכעשה בבית החולים על פיו יוצא בספר וכו' דין ערכי פלוני ולשיטת המרדכי נוכל לסמוך עליו ואף לברא"מ ולברא"ש י"ל דלא אחר דבע"פ לא פהימן רק משום דמקבלי שומרא וכ"ז הוא בדבר שנממן או בשא"ד אבל כיון שלא שייך זה כלל י"ל דכ"פ מורים כיון דדין דערכי פלוני ולא מרע נפשים ואם יש להרהר בזה אבל לא נלדך בג"ד לבנות ע"ז יסוד.

הירצא מכל הנ"ל שהאשה ריזל בת מיכל אשת העניך שטרקמן מלאמו נוכל להטיר אותה בג"ד על שלשה ומהנכון להודיע לה חומר שהחמרנו עליה בסופה כדי לאלס הכרת דיקא וע"פ הארבעה וחמשה פרטים שכתבנו היתה פשוט וקלרתי בכל פרט ופרט מקום שיש להאריך וה' ישמרנו מכל אלה.

בעה"ח הכותב ברערה **אליהו הלר"י**

בדבר הכרת שטרקמן ע"פ עדות ר' חנניה הלוי וה' מיה ג"כ מובטו בית החולים אשר ברואה ע"פ ללם דמותו בשני הפאטאגראפיים אשר ביד האשה ששלח לה בעלה והמובטו כי לפי זכרונם דמות תבנית החולה שהובא לבית החולים מכירים דמות תבנית הפאטאגראפיים של שטרקמן הנ"ל והנה הכרת איש על פאטאגראפיים הוא דבר שנתחדש בזמן האחרון לא שערוב הראשונים אמנם גלוני זמננו הסכימו לסמוך ע"ז בהתר אשה הגאון ר"א בספר עין יחזק והגאון נלי"ב בספרו משיב דבר ושניסם על שובדא אחת שפאטאגראפיים של אחד שנללס בניוארק לאחר מותו נדמה להפאטאגראפיים שביד האשה בחייו גם הגאון ר"ה א"ש בעובדא שלו שהפאטאג' של הפס"ה שנמלא אלו בזמנו היתה דומה להפאטאג' שביד האשה מחייו הנה בכל הך פוכדי היו דומות שתי הפאטאגראפיים שהיו ידופות לאיש ההוא גם האשה הכירה דמות בעלה ובעובדא דידן העדים לפי זכרונם הכירו דמות החולה שהפאטאג' כי הוא דומה לתבנית החולה שהיה אללס בכה"ח ובדברינו יבואר החילוק שיש בזה גם נוף הדבר בהכרה ע"פ פאטאג' הוא דבר חדש כאמור לזאת ראיתי לבדך בקולר האפשרי בע"פ של הכרת איש אם בעיני ע"פ גמור או סני בע"פ כל דהוא.

והנה ראיתי לה"ג ר"א וה"ג ר"ה א"ש שהביאו להעיר על דימוי פאטאגראפיים תמה ש"ה הקה"ח להוכיח דלא מהני קיום השטר בדימוי החתימות בכ"מ שלדך קיום מה"מ דלא הו' אלא כמו סימנים דאין מויליין ממון ע"י סימנים והנה מלשון ר"ם שהביא המרדכי פ' האשה שנתארמלה וז"ל הלכך בעיני משמי שטרות דילמא זימנין מטווי לחתימת ידיהו דהני וברין הוא דלא תיטני לן אלא שלא תנסול דלת כו' אבל קיום השטר ע"י עדים החתומים עליו שטר' ממוך כונת הלב ופי"ע הוא מכירן כו' חדע מדבעיני שני שטרות כו' מלשון זה משמע דלר"ם משיקר הדין אין לקיים השטר כ"א ע"י עדים החתומים בו אבל לא ע"י עדים אחרים אפי' מכירין חתימת העדים בע"פ והטעם י"ל הלא העדים שמכירים בע"פ אין זה רק ע"פ שראה ח"י העדים האלו בשטרות אחרים א"טו עכ"ר רק ע"פ דימוי שזכר בזכרונו דימוי האותיות האלו להאותיות שראו מכבר ולא עדיפא דימוי לזרת אלה שמעלה בזכרונו לדימוי אלו החתימות שהם בשטרות שלפניו אם הוה מקיימים וידועים שאלה חתימות של פו"פ אבל באמת אף שמלשון ר"ם מוכח כן (ולפ"ו גם לנ"ד הכרת החובשים מזכרון תבנית החולה לא הוה אלא כמו דימוי) אבל סתמא דגמ' מורה שאף ע"פ של אחרים בקיום השטר מהני משיקר הדין מהא דאמרין מעידין בגודלן מה שראו בקוטנן זה כ"י של אבא של דבי ט' מיט קיום שטרות דרבנן משמע דוקא לפי שראו בקוטנן אבל אם מקיימים ע"פ שראו בגודלן מהני אפי' אם קיום שטרות דאורייתא ומשמע מהא דאמרין דאי אשמעינן של אביו משום דשכיח גביה דמיירי במכירין בע"פ החסומים אבל לא שראה שחתם על שטר זה.